

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

Yetmişdokuzuncu Birleşim

22 . 4 . 1962 Pazar

İçindekiler

	<i>Sayfa</i>
1. — Geçen tutanak özeti	636
2. — Yoklama	637
3. — Görüşülen işler	637
1. — Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarısının Cumhuriyet Senatosunca değiştirilen ve Millet Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (1/99, 2/125)	637:643,647:650
2. — Yüksek Hâkimler Kurulu kanunu tasarısı ve Adalet ve Bütçe komisyonları raporları (1/149)	643,644
3. — Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/69) (S. Sayısı: 63)	644:646

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki kanun tasarisının Millet Meclisince kabul edilip Cumhuriyet Senatosunca değiştirilen bazı maddeleriyle ilgili Anayasa Komisyonu raporunun bu maddelere ait metinleri birer birer okunarak oya konuldu.

Cumhuriyet Senatosunca değiştirilip Millet Meclisince benimsenmiyen maddelerin her iki Meclisin ilgili komisyonlarından 6 şar kişi seçilmesi suretiyle teşkil edilen Karma Komisyonda görüşülmesi kabul olundu.

Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkındaki kanun tasarisının gö-

rüşülmesine devam edilerek tasarıya geçici bir dördüncü madde ilâvesi kabul edildi.

Geçici beşinci madde ilâvesine dair verilen önerge,

İsteği üzerine, komisyona gönderildi.

22 Nisan 1962 Pazar günü saat 10 da toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	İstanbul
Mekki Keskin	Ferruh Bozbeğli

Kâtip
Van
Muslih Görentaş

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Bolu Milletvekili Kâmil İnal'm, memleketimizde ne kadar işsiz bulunduğuna ve işsizliğin sebeplerine dair sözlü soru önergesi, Çalışma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/273)

2. — Bolu Milletvekili Kâmil İnal'm, temel dâvamız olan tarım alanında bugüne kadar neler yapıldığına dair sözlü soru önergesi, Tarım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/274)

3. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkay'm, 27 Mayıs 1960 İhtilâlini mütaakıp Ulaştırma Bakanlığına bağlı daire ve müesseselerden kaç memur ve işçinin görevinden uzaklaştırılmış olduğuna dair sözlü soru önergesi, Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/275)

4. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkay'm, Sivas'm, Şuşehri ilçesinde, halkın kaymakam aleyhinde yaptığı gösteri yürüyüşünü mütaakıp cereyan eden hâdiselerin sebeplerine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/276)

5. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Bakanlık teşkilâtında çalışan bir müdürün yakını olan bir firma tarafından yolsuzluk yapıldığı hakkındaki neşriyatın doğru olup olmadığına dair sözlü soru önergesi, Gümrük ve Tekel Bakanlığına gönderilmiştir. (6/277)

6. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Devlet kasasından 100 000 liralık bir suüstimal yapıldığı yolundaki neşriyatın doğru olup ol-

madığına dair sözlü soru önergesi, Gümrük ve Tekel Bakanlığına gönderilmiştir. (6/278)

7. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Gümrük ve Tekel Bakanlığı teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2825 sayılı Kanuna 4607 sayılı Kanunla eklenen 1 ne maddeye aykırı olarak memur tâyini yapılıp yapılmadığına dair sözlü soru önergesi, Gümrük ve Tekel Bakanlığına gönderilmiştir. (6/279)

8. — Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, Pilot Bölge olarak ayrılan Muş'ta bu yıl neler yapılacağına dair sözlü soru önergesi, Milli Eğitim, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Bayındırlık Bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/280)

9. — Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, müdürsüz bulunan Muş ili nahiyelerine asıl müdür atanması hususunda ne düşünüldüğüne dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/281)

Yazılı sorular

1. — Erzincan Milletvekili Zeynel Gündoğdu'nun, 70 köyün ve bir ilçe merkezinin istasyonu ilağ İlçe'ta ekspresin 2 dakika durdurulmasının düşünülp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi, Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (7/100)

2. — Çankırı Milletvekili Nurettin Ok'un, Çankırı iline 1962 bütçe yılında, her Bakanlık için ayrı ayrı olmak üzere, yapılacak yatırımlara dair yazılı soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/101)

BİRİNCİ OTURUM

(Açılma saati : 10,00)

BAŞKAN — Başkanvekili Mekki Keskin

KÂTIPLER : Muslih Görentaş (Van), Ferruh Bozbeyli (İstanbul)

BAŞKAN — 79 ncu Birleşimi açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Ekseriyetimiz var, gündeme başlıyoruz.

3. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkında kanun tasarisının Cumhuriyet Senatosunca değiştirilen ve Millet Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (1/99, 2/125) (54 e ikinci ek) (1)*

BAŞKAN — Bir önerge vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarisının Karma Komisyondan gelen ve milletvekillerine dağıtılmış olan raporunun öncelikle ve sorulardan önce görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Zonguldak

Ankara

Yusuf Ziya Yücebilgin

İlyas Seçkin

Tekirdağ

İstanbul

Hayri Mumcuoğlu

İsmail Hakkı Tekinel

BAŞKAN — Efendim, Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki kanun tasarisının gelen evrak arasından alınıp müzakere mevzuu edilmesi hakkındaki tavrınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Rapor bastırılmış, arkadaşlara dağıtılmıştır. Sorulardan evvel bu işin görüşülmesi hususunu

(1) 54 e ikinci ek 8. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48 saat geçmeden müzakere edilmesi hususunu da oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki kanun tasarisının Cumhuriyet Senatosunca değiştirilmiş ve Millet Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında bir Karma Komisyon teşkil edilmiştir. Karma Komisyon raporu bugün geldi. Müzakere Karma Komisyon raporu üzerinde cereyan edecek. Elimizdeki raporlarda üç metin var: Karma Komisyon metni, Cumhuriyet Senatosu metni ve Millet Meclisi metni. Müzakereler Karma Komisyon metni üzerinde olacak. Arkadaşlarımız söz aldıkları zaman, Karma Komisyon metnini benimsemedikleri takdirde, bu metinlerden hangisini tercih ettikleri hakkında konuşacaklardır.

Sırasıyle Karma Komisyon metnini oya sunacağım. Kabul edilmezse Senato metnini, o da kabul edilmezse Millet Meclisi Metnini açık oylarınıza sunacağım.

Buna göre Karma Komisyon metninin ilk maddesini okutuyorum.

Seçilme yeterliği

MADDE 3. — Anayasa mahkemesinin asil ve yedek üyeliğine seçilebilmek için, aşağıdaki şartları haiz bulunmak lâzımdır:

1. Kırk yaşını bitirmiş, altmışbeş yaşını doldurmamış olmak; ve

2. a) Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay veya Sayıştayda Başkanlık, Üyelik, Başsavcılık, Başkanunsözcülüğü; veya

b) Üniversitelerde hukuk, iktisat veya siyasi bilimler alanlarında en az beş yıl öğretim üyeliği; veya

c) Onbeş yıl avukatlık Yapmış olmak; ve

3. Hâkimler Kanununa göre hâkimlik mesleğine alınmanayı gerektiren bir suçtan dolayı mahkûm bulunmamak veya bu gibi suçlardan ceza tâkibi altında olmamak.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilenlerin seçilme yeterliğine sahip olmadıkları yolundaki itirazlar, Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır. Hakkında itirazda bulunmuş olan üye, bu konudaki inceleme ve oylamalara katılamaz. İtiraz haklı görülürse, o üye hakkındaki seçim yapılmamış sayılır ve 9 ncu madde uyarınca gereken işlemler yerine getirilir. Bu konudaki itirazların yapılması, incelenmesi ve karara bağlanması hakkındaki usûl, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünde gösterilir.

(Not: Bu madde metni, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 tarihli 78 nci Birleşiminde benimsemiş metnin aynıdır.)

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Andiçme

MADDE 10. — Anayasa Mahkemesi üyeleri, görevlerine başlamadan önce, asıl ve yedek üyelere meydana gelen kurul önünde aşağıda yazılı andı içerler :

«Asıl teminatımı Türk vatandaşlarının gönül ve iradelerinde bulan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma, namusum üzerine söz veririm.»

Cumhurbaşkanı, Yasama Meclisleri Başkanları, Başbakan, Adalet Bakanı, Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı ve Başkanunsözcüsü, Sayıştay Başkanı, Üniversiteler Rektörleri ile Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri Dekanları, Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından bu törene davet edilirler.

BAŞKAN — Bu hususta verilmiş bir önerge var. Okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasa Mahkemesinin kuruluşu usulleri hakkındaki kanun tasarisinin Karma Komisyoneca hazırlanan 10 ncu maddesindeki (Söz veririm) kaydının (yemin ederim) şeklinde değiştirilmesini teklif ediyoruz.

Balıkesir Konya
Cevat Kanpulat Ahmet Gürkan
Balıkesir
Cihat Turgut

BAŞKAN — Efendim, malûmuâliniz metinler üzerinde değiştirme olmaz. Elimizde üç tane metin vardır, bu üç metinden birine iştirak etmek lâzımdır. Onun için önergeyi oylarınıza sunuyorum.

Karma Komisyonun 10 ncu maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Anlaşılmadı efendim, tekrar sayacağız. Karma Komisyonun 10 ncu maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Karma Komisyon teklifi kabul edilmemiştir.

Şimdi Cumhuriyet Senatosu metnini okutuyorum :

Andiçme

MADDE 10. — Anayasa Mahkemesi üyeleri, görevlerine başlamadan önce Mahkeme Başkanının davet edeceği, Cumhurbaşkanı, Yasama Meclisleri Başkanları, Başbakan ve Adalet Bakanı, Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı ve Başkanunsözcüsü, Askerî Yargıtay Başkanı ve Başsavcısı, Sayıştay Başkanı, Üniversiteler Rektörleriyle Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri Dekanlarından gelenlerin huzurunda, asıl ve yedek üyeleri iştirak edeceği Kurul önünde, aşağıda yazılı andı içerler :

Asıl teminatımı Türk vatandaşlarının gönül ve iradelerinde bulan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi, doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma, namusumun üzerine söz veririm.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

BAŞKAN — Efendim, Cumhuriyet Senatosu metnini dinlediniz. Cumhuriyet Senatosu met-

nini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Millet Meclisi metnini okutuyorum.

Andiçme

MADDE 10. — Anayasa Mahkemesi üyeleri, görevlerine başlamadan önce, Mahkeme Başkanının davet edeceği, Cumhurbaşkanı, Yasama Meclisleri Başkanları, Başbakan ve Adalet Bakanı, Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı ve Başkannunsözcüsü, Askerî Yargıtay Başkanı ve Başsavcısı, Sayıştay Başkanı, Üniversiteler Rektörleri ile Huku, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri Dekanlarının huzurunda, asıl ve yedek üyelerin iştirak edeceği kurul önünde, aşağıda yazılı andı içerler :

Asıl teminatımı Türk vatandaşlarının gönül ve iradelerinde bulan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi, doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma, namusum üzerine yemin ederim.

BAŞKAN — Efendim, Millet Meclisinin metnini okuduk. Anayasamızın 92 nci maddesinin âmir hükmüne göre Meclis kendi metninde ısrar ederse açık oya gidilecektir. Onun için metni açık oylarınıza sunuyorum.

Üylelikle bağdaşmayan haller

MADDE 14. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyeler, resmî veya özel hiçbir görev alamazlar; görev alanlar, çekilmiş sayılır. Bu husus, Anayasa Mahkemesince karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri, bu sıfatlarını muhafaza ettikleri müddetçe, Yasama meclisleri ve mahallî idareler seçimlerinde hiçbir şekil ve suretle aday olamazlar. aday gösterilemezler ve seçilemezler.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edeneler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üyelerin aylık ve ödenekleri

MADDE 16. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ile asıl ve yedek üyeleri, birinci derecedeki memurluk kadrosunun aylığını alırlar; ayrıca, kendilerine, aylıklarının yüzde altmışı tutarında ödenek verilir.

Bunların aldıkları aylıklar emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde kazanılmış hak sayılmaz. Bu gibilerin emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde, tahsil durumlarına ve hizmet sürelerine göre iktisabedebilecekleri derece aylıkları esastır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Raportörler

MADDE 18. — Anayasa Mahkemesine, çalışmalarında yardımcı olmak üzere, yeteri kadar daimî veya geçici raportör verilir.

A) Daimî raportörler, Üniversitelerin Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri mezunlarından Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünde gösterilen niteliklere sahip olup sözü edilen İçtüzükle düzenlenecek olan sınav şartlarını yerine getirenler arasından, Anayasa Mahkemesi Başkanının uygun göstermesi üzerine, Başbakan ve Aadlet Bakanı tarafından müşterek kararname ile, genel hükümlere göre almakta oldukları veya alabilecekleri aylığın bir derece üstü ile atanırlar. Raportörlük kadroları karşılık tutulmak suretiyle, daha aşağı derece üzerinden tâyin yapılabilir.

Daimî raportörlerin bu görevde aldıkları bir üst derece aylığı, emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere nakil ve tahvillerinde, kendileri için kazanılmış hak sayılmaz.

Daimî raportörlere, aylıklarından başka, ayda ikiyüzellişer lira ödenek verilir.

B) Geçici raportörler, ihtiyaca ve Anayasa Mahkemesi Başkanının takdirine göre, hâkimlikte veyahut Hâkimler Kanunu gereğince hâkimlik sınıfından sayılan hizmetlerde en az yedinci derece aylığını almış olanlarla, Danıştay yardımcılığı ve kanunsözcülüğünde aynı dereceyi kazanmış olanlar, ve Üniversitelerin hukuk, iktisat ve siyasal bilimler alanlarında doçentlik yapmakta olanlar ve bu alanlarda çalışan doktorasını yapmış asistanlar arasından, Anayasa Mahkemesi Başkanının isteği ve ilgilinin muvafakati üzerine, mensuboldukları müesseselerin yetkili mercileri tarafından geçici raportörlüğe tâyin edilirler. Bunların özlük işlerinde, mensuboldukları mesleklerle ait hükümler uygulanır ve raportörlükte geçirdikleri süreler, mesleklerinde geçmiş sayılır, ancak, terfile-

rine, Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından verilecek yazılı bilgi esas olur. Geçici rapor-
törlere de, aylık ve ödeneklerinden başka, iki-
yüzlü lira ek ödenek verilir.

Yüksek Başkanlığa

18 nci maddenin 3 ncü satırındaki «veya»
kelimesi «ve» olarak düzeltilmiştir.

Arz olunur.

Karma Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

Yüksek Başkanlığa

18 nci maddenin (A) bendinde «Üniversite-
lerin» ve «Hukuk» kelimeleri arasındaki virgül
kaldırılacaktır.

Arz olunur.

Karma Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

Yüksek Başkanlığa

18 nci maddenin sonlarından 8 nci satırın-
daki geçici raportörlük kelimesinin çıkartılma-
sını arz ve teklif ederim.

İstanbul
Coşkun Kırca

Yüksek Başkanlığa

18 nci maddenin sondan 5 nci satırında
«sayılır» ve «ancak» kelimeleri arasındaki vir-
gül noktalı virgül olarak düzeltilecektir.

Arz olunur.

Karma Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, oylarını
kullanmayan arkadaşlar yoklamada bulunsalar
dahi Mecliste bulunmamış addedilecektir. İctü-
züğün bu hususla ilgili maddesi malûmu âliniz-
dir.

18 nci maddenin küçük tashihlerle beraber
sonlarında, sekizinci satırda, «geçici raportör-
lük» kelimeleri çıkarılacaktır. İttilamıza arz
olunur.

Maddeyi komisyonun tashihleri ile oyunuz
sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler..
Kabul edilmiştir.

İptal dâvası açmaya yetkili olanlar

MADDE 21. — Kanunların veya Yasama
Meclisleri İctüzüklerinin tümü veya bunların
belirli madde ve hükümlerinin Anayasaya ay-
kırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğ-
rudan doğruya iptal dâvası açabilecek olanlar
şunlardır :

1. Cumhurbaşkanı;
2. Son milletvekili genel seçimlerinde mu-
teber oy sayısının en az yüzde onunu alan siyasi
partiler;
3. Türkiye Büyük Millet Meclisinde tem-
silcisi bulunan siyasi partiler;
4. Siyasi partilerin, Türkiye Büyük Millet
Meclisi grupları;
5. Millet Meclisinin veya Cumhuriyet Se-
natosunun üye tamsayısının en az altıda biri
tutarındaki üyeleri;
6. Yüksek Hâkimler Kurulu,
7. Yargıtay;
8. Danıştay;
9. Askerî Yargıtay;
10. Üniversiteler.

6, 7, 8, 9 ve 10 ncü bentlerde yazılı olan
kurul ve kurumlar, ancak, kendi varlık ve gö-
revlerini ilgilendiren alanlarda, kanunların ve
Yasama Meclisleri İctüzüklerinin tümü veya
belirli madde ve hükümleri aleyhinde Anayasa-
ya aykırılık iddiasıyla iptal dâvası açabilirler.

(Not : Bu madde metni, Millet Meclisinin
21 Nisan 1962 tarihli 78 nci Birleşiminde üye-
rinde ısrar ettiği metnin aynıdır.)

BAŞKAN — Bir önerge var, okuyoruz :

Yüksek Başkanlığa

21 nci maddenin 1 nci fıkrasının 4 ncü ben-
dindeki «partilerin» ve «Türkiye» kelimeleri
arasındaki virgül çıkarılacaktır.

Arz olunur.

Karma Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, bu mad-
dede, «partilerin Türkiye» kelimeleri arasındaki
virgül komisyonca çıkarılmak istenmektedir.
Komisyonun teklifini oyunuz sunuyorum. Ka-
bul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edil-
miştir. Madde bu şekli ile tanzim edilerek dos-
yaya konmuştur.

Madde hakkında söz istiyen yok... Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Iptal dâvası taleplerinde uyulacak hususlar

MADDE 26. — Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterinin dâva dilekçesini kaleme havale ettiği tarihte, dâva, açılmış sayılır. Genel Sekreterlikçe, dâvayı açanlara, dâvanın açıldığına dair bir belge verilir.

Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvasını açan, kanunların veya Yasama Meclisleri içtüzüklerinin hangi hükümlerinin Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduğunu ve gerekçelerinin neden ibaret bulunduğunu açıklamak zorundadır.

Dâvanın açıldığı tarihte dilekçede imzası bulunanlar, ayrıca, yetkilerini belirten belgeleri ve kurum, kurul ve siyasi partilerle siyasi parti gruplarının kendilerine yetki verilmesine dair kararlarının tasdikli örneklerini, dilekçe ile birlikte, Genel Sekreterliğe vermek zorundadırlar.

Anayasa Mahkemesince, dilekçenin, kayıt tarihinden itibaren on gün içinde, 2 ve 3 nci fıkralarda gösterilen hususları ihtiva edip etmediği incelenir; varsa, noksanlıklar kararla tesbit edilir ve on beş günden az olmamak üzere verilecek mehil içinde tamamlanması ilgililere tebliğ olunur.

Yukardaki fıkrada belirtilen mehil içinde noksanlıkların tamamlanmaması halinde, dâva açılmamış sayılır. Dâvanın açılmamış sayılması hakkındaki karar, Anayasa Mahkemesince verilir. Bu karar, ilgililere tebliğ olunur ve Resmî Gazetede yayınlanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dokunulmazlığın kaldırılması ve T. B. M. M. üyeliği sıfatının düşmesi hallerinde iptal istemleri

MADDE 33. — 20 nci maddenin 6 nci bendi gereğince, dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili veya Cumhuriyet Senatosu üyesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan Bakan veyahut Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden her hangi biri tarafından yapılan iptal istemleri, Anayasa Mahkemesince onbeş gün içinde karara bağlanır.

Iptal istemlerine konu teşkil eden Yasama Meclisleri kararları aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, karar tarihinden itibaren bir hafta sonra düşer.

26 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkralarının, 28 nci maddenin 1 nci fıkrasının, 29 ncu maddenin 1 nci fıkrasının, 30 ncu maddenin 1 nci fıkrasının ve 31 nci maddenin hükümleri, bu halde de uygulanır.

Bahis konusu iptal istemlerinde, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, ilgilinin ibraz etmesini beklimeksizin, gerekli evrakı re'sen cellbeder.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, oyunu kullanmayan arkadaşımız var mı? Rica ediyorum, bu işi bitireceğiz. Kanunun son maddesine geldik. Oy kullanmayan arkadaşlarımız acele kullansınlar. Yokloma da bulunduğu halde açık oya iştirak etmeyen arkadaşlarımız içtüzük hükümlerine göre yok sayılırlar. Binaenaleyh, kabul, ret, çekinir olarak muhakkak reylerini kullanmaları lâzımdır.

Adalet Bakanlığı bölümüne eklenecek kadrolar

MADDE 57. — Anayasa Mahkemesi üyelerine ve memurlarına ait kadrolarla daimî raportörlere ve hâkimlik mesleğinden veya Hâkimler Kanununa göre hâkimlik sınıfından sayılan hizmetlerden gelen geçici raportörlere ait kadrolar, bu kanuna ilişik (1) sayılı cetvelde gösterilmiş ve bu kadrolar Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna Bağlı (1) sayılı cetvelin «Adalet Bakanlığı» bölümüne «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi cetvelle birlikte oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylarını kullanmayan arkadaşlarımız var mı? Oylama işlemi bitmiştir.

Diğer kadrolar

MADDE 58. — Anayasa Mahkemesinde çalışmak üzere Danıştay ile Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilgiler fakültelerinden alınacak geçici raportörle-

re ait kadrolar, bu kanuna ilişik (2) sayılı cetvelde ve ayrı kısımlar halinde gösterilmiş ve bu kadrolardan Danıştaya aidolanlar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun (1) sayılı cetvelinde, «Danıştay Başkanlığı» bölümüne; üniversitelerden alınacaklara ait kadrolar da ilgili fakültelerin teşkilât kadrolarına «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

BAŞKAN — Komisyonun, bu madde üzerinde bir tashih önergesi var, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

58 nci maddenin sondan 3 ncü fıkrasındaki, «da» ve «ilgili» kelimeleri arasında bir virgül konacaktır.

Arz olunur.

**Karma Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca**

BAŞKAN — Matbaa hatasıdır, tashihi yapılacaktır. Maddeyi Komisyonun tashihi ile birlikte oyunuz sunuyorum, kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Coşkun Kırca.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, İftüzüğün 109 neu maddesine binaen söz almış bulunuyorum. Dün, Cumhuriyet Senatosundan gelen Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki Kanunun 24 ncü maddesinin ikinci bendini müzakere ettik. Burada izaha muhtaç bir nokta vardır: Acaba, «Şapka iksası» mı yoksa, «Şapka iktisası» mı demek lâzımdır? Biz dün, bu husustaki izahatımız sırasında cehaletimizi itiraf ederek, arkadaşlar tarafından verilen izahata ittiba etmiştik. Fakat, bu konuda Adalet Bakanlığında bâzi araştırmalar yapıldığını da öğrenmiş bulunuyoruz. Bu itibarla, Sayın Adalet Bakanından bizi aydınlatmasını rica edeceğim. Mesele Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi arasındaki bir ihtilâf olmayıp, sadece bir maddi hatanın düzeltilmesinden ibarettir. Bu kelime, «iksa» mıdır, yoksa, «iktisa» mıdır? Kabul buyduğunuz metindeki bu hata sebebiyle iki meclisin arasında ihtilâf olduğunu söylemeye imkân yoktur. Maddi hatalar her zaman düzelti-

lebilir. Bu hatanın düzeltilmesi bakımından Sayın Bakan tarafından gerekli izahatın verilmesini istirham edeceğim.

BAŞKAN — Adalet Bakanı, buyurunuz.

ADALET BAKANI SAHİR KURUTLUOĞLU (C. Senatosu Üyesi) — Efendim, özür dilirim ama, Anayasa Mahkemesinin kuruluşunu ve muhakeme usulünü tâyin eden bu kanunda, mevcut kanunların isimlerinin yanlış tesbit edilmiş olmasının mahzurlu olduğunu kabul ediyorum. Kavanin Mecmuasının 2 nei Devre, İçtima 3, 4 ncü cildinin 15 nei sayfasında, kanun, «Şapka iktisası hakkında Kanun» başlığını taşımaktadır. Burada 1 nei madde, «iktisa» kelimesi kullanılmaktadır. Belki Arabî, sarf ve nahiv bakımından fazla bir bilgiye sahip değilim ama bir parça biz de Arapça tahsil ettik. Asım Eren Bey arkadaşımız başışlasınlar, iksa, fiili mütaaddidir. İktisa fiili lâzımdır.

Ahter-i Kebir'in birinci cildinin 86 nei sayfasında, «İtaül kisâ' vellibâs», denmiştir.

Ali Seydi Beyin Kaamusu Osmanisinin 107 nei sayfasında da iktisa, (giyme, giyinme, lâbis olma) mânasındadır. Meselâ; fakir çocuklar bayramda iksa edilerek sevindirilir.

Eğer Yüksek Meclisiniz muvafakat eder de kelimeyi aynen yani iktisa olarak muhafaza ederse, kanun yanlış bir tâbirle çıkarılmamış olur.

BAŞKAN — Buyurun Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Pek muhterem arkadaşlarım; Sayın Bakan arkadaşımızın lütfetlikleri lûgavi izahlara minnettarım. Bunun için kendilerine çok teşekkür ederim. Müsaade ederseniz, bu kürsünün havasına uymamasına rağmen, Arapça sarf ve nahve ait bâzi mâlûmat arz etmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım; Arabide (K, S, V) harflerinden meydana gelen (Kisiv) sülâs'i mücerredine bağlı olarak, efal babında (iksa), iftiâl bâbında da (iktisa) olarak kullanılır. Bu kökten Türkçemizde kullanılan aneak 3-4 kelime vardır. Kisiv sulâsi mücerredinden iksa, iktisa, kisve... gibi. Fazla bilmiyorum. İksanın müteaddi olduğu doğrudur. Bir insanın, şapkasını tutup başına geçirmesi, iksadır. Meselâ askerî terimlerde (iksa) vardır ve siperlerin iç şivlerindeki yumuşak ve akar kuşları ve top- rakları türlü maddelerle (tahtalarla, dallarla...)

ve saire ile kaplamak, iksadır. İksa ile iktisa kelimeleri arasında şu fark vardır. Bir insan çok iyi giyiniyor dediğimiz zaman, bu bir durum ifade eden kelimedir. Bu itiyat haline gelmiştir ve kullanılan kelime (iktisa) dır.

İktisanın iftial babında kelimeler mutlak olarak (lâzım) dır. Müteaddi değildir. Efal babında kelimeler ise müteaddidir. Benim bildiğim gibi, eski bir kanuna taallük eden ve giydirmeyi anlatan bu kelime iksa etmek, şapkayı başa geçirmek demektir. Bundan dolayı iksanın iktisadan daha doğru geleceğine kaaniim. Fakat (kısveyi lâbis olarak) deyimi de gösterir ki, (iktisa) yerine (lâbis olmak) deyimi, eskiden, tercih edilirdi.

Bu çeşit daha başka bâzı kelimeler de vardır. Arapça kelimeler içinde yarı müteaddi yarı lâzım yani olumsuz kelimeler de vardır. Bu gibi kelimeler pek çoktur. İksa bu bakımdan hem müteaddiye, hem lâzıma pekâlâ müşterek bir beyan olarak kullanılmaktadır. Ne yapalım ki bu kürsüde arabinin derinine gitmek imkânı olmadığı ve İkinci Devre Büyük Millet Meclisinde pek çok sayın hocalar bulunduğu için, ve Sayın Adalet Bakanının da lûgatlara dayanarak izahat vermiş olması sebebiyle fazla ısrar edemeyeceğim. Netice olarak yine (iktisa) tâbirinin kalmasını rica ediyorum.

Zabıtlara geçen beyanım, bendenizce kâfidir. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Bir önerge var okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

İçtüzüğün 109 ncü maddesi gereğince ve maddi hatalar iki Meclis arasında ihtilâf konusu teşkil edemeyeceğinden, 24 ncü maddedeki «iksa» kelimesinin «iktisa» olarak tashihinin oylanmasını arz ve teklif ederim.

Anayasa Komisyonu Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, İçtüzüğün 109 ncü maddesine göre, aiddiği komisyon bâzı hususların tashihini mi arz eder. Bu takdirde bu hususu oylarınıza arz etmek icab ediyor.

BURHAN AKDAĞ (Sakarya) — Mühim bir soracağım.

BAŞKAN — Oylama sırasındayız.

BURHAN AKDAĞ (Sakarya) — Mühim bir sualdir.

BAŞKAN — Coşkun Bey, bir soru var.

BURHAN AKDAĞ (Sakarya) — Efendim, bu metni değiştirelim, öz Türkçe kelimeler kullanalım. Gelecek nesiller de bundan istifade eder.

BAŞKAN — Kanun başlığıdır efendim.

BURHAN AKDAĞ (Sakarya) — Kanun başlığı da değiştirilsin efendim.

BAŞKAN — Buyurun, Coşkun Kırca.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, 1341 de çalışan Meclisin yazmış olduğu bu metni değiştirmeye bizce her hangi bir imkân yoktur. İstiyen arkadaş bu kanunun Türkçeleştirilmesi için daima kanun teklifinde bulunabilir.

BAŞKAN — Efendim, komisyon, «iksa» kelimesinin Mecliste «iktisa» olarak düzeltilmesini teklif etmektedir. Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yasama usulleri hakkındaki kanun tasarısının 10 ncü maddesinin oylama sonuçlarını arz ediyorum.

Bu oylamaya (289) arkadaş katılmıştır. (222) kabul, (61) ret, (1) çekinse, (5) oy da muteber değildir.

Madde (222) oyla kabul edilmiştir.

Bu şekilde Millet Meclisinde, Karma Komisyonun raporu ile müzakeresi yapılan Anayasa Mahkemesi Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki kanun tasarısı, Millet Meclisince kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederim.

(Sürekli alkışlar)

2. — Yüksek Hâkimler Kurulu kanun tasarısı ve Adalet ve Bütçe komisyonları raporları (1/149) (S. Sayısı : 64) (1)

Bir önerge var okutuyorum.

(1) 64 S. Sayılı Basmayazı 74 ncü Birleşim tutanağının sonundadır.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kurulu kanun tasarısı Cumhuriyet Senatosunca yalnız 66 ncı maddede yapılan değişiklikle iade edilmiş ve Adalet Komisyonumuzca da rapor hazırlanarak Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş olduğundan gündeme alınarak ivedilik ve öncelikle sözlü sorulardan evvel görüşülmesini istirham ederiz.

Adalet Komisyonu	Adalet Komisyonu
Başkanı	Sözcüsü
İstanbul	Denizli
İsmail Hakkı Tekinel	Hüdai Oral

BAŞKAN — Efendim, önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporunun gündeme alınması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, raporun tabı ve tevziinden henüz 48 saatlik bir zaman geçmemiştir. Raporun müzakere edilebilmesi oylarınıza bağlıdır. Raporun müzakere edilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Raporu okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kurulu kanun tasarısı Millet Meclisinde kabul edildikten sonra Cumhuriyet Senatosunda yapılan müzakere sonucunda yapılan tashih ve tadiller sebebiyle tekrar Millet Meclisine iade edilmesi üzerine, Millet Meclisi Adalet Komisyonu için mahiyeti icabı müstacelen toplanarak aşağıda yazılı olduğu üzere keyfiyeti karara bağlamıştır :

1. Cumhuriyet Senatosunca, 66 ncı maddenin son fıkrası Millet Meclisindeki metinden farklı olarak sadece, onanma müddeti iki aydan bir aya indirilmiştir. Komisyonumuzca bu tadil muvafık bulunmuştur.

2. 12, 22, 25, 27, 59, 65,69, 70, 104 ncü maddeler de Senato'ca değişiklik yapılmamış ancak baskı hataları olarak tesbit edilmiştir. Baskı hataları olduğu doğrudur, tashihine komisyon olarak iştirak edilmiştir.

22 . 4 . 1962

Adalet Komisyonu
Başkanı
İstanbul
İ. Hakkı Tekinel

Sözcü
Denizli
Hüdai Oral

Kâtip

Kayseri

Mehmet Göker

İzmir

Mustafa Uyar

Uşak

Ali Rıza Akbıyıkoglu

BAŞKAN — Efendim Adalet Komisyonu raporunu dinlediniz. Şimdi maddeleri okuyoruz.

Atama kararlarının tasdiki

MADDE 66. — Yüksek Hâkimler Kurulunun hâkim yardımcıları ile hâkimlere kadro tahsisine ve bunların nakil ve tâyinlerine ve Yargıtay üyelerinin seçimine ait kararları Adalet Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının tasdikine sunulur.

Yargıtay Başkanlarının seçimine ait kararlar da aynı hükme tâbidir.

Adalet Bakanlığına verildiği tarihten başlayarak en geç bir ay içinde onandığı bildirilmeyen kararlar onanmış sayılır.

BAŞKAN — Efendim, Cumhuriyet Senatosunun madde üzerindeki tadilini komisyon benimsiyor. Madde üzerinde söz istiyen arkadaş var mı? Yok...

Bu benimsenmeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğerleri esasen matbaa hataları olduğu için bunların tashihinin tarafımızdan yapılması kabul edilmiştir.

Yüksek Hâkimler Kurulu kanun tasarısı Millet Meclisinde kabul edildikten sonra Cumhuriyet Senatosuna gitmişti. Cumhuriyet Senatosunun bir madde üzerinde yapmış olduğu tadile komisyonumuzun uyma teklifinin Meclisimizce kabul buyurulması suretiyle, bu kanun tasarısı da kanunlaşmıştır. Bunun da memlekete hayırlı olmasını temenni ederiz. (Şiddetli alkışlar.)

Gündemdeki kanunların müzakeresine devam ediyoruz :

3. — *Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/169) (S. Sayısı 63) (1)*

BAŞKAN — Bu kanun tasarısının muvakkat 5 ncı maddesi üzerinde kalmıştık.

(1) 63 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

İLYAS SEÇKİN (Ankara) — Önergemi geri alıyorum, efendim.

BAŞKAN — Efendim; muvakkat 5 nci maddede teklifinde bulunan Sayın İlyas Seçkin arkadaşımız tekliflerini geri aldıkları için, yürürlük maddelerini okuttuktan sonra, kanunun tümü üzerinde bir aleyhte, bir lehte konuşmak isteyen iki arkadaşına söz vereceğim.

Şimdi tatbikat maddelerini okutuyorum.

MADDE 34. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok... Maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, lâyihanın tümü üzerinde lehinde ve aleyhinde olmak üzere iki arkadaşımıza söz vereceğim. Söz isteyen var mı?

KÂMİL İNAL (Bolu) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Kâmil İnal aleyhte mi lehte mi konuşacaksınız?

KÂMİL İNAL (Bolu) — Aleyhte konuşacağım.

BAŞKAN — Buyurun.

KÂMİL İNAL (Bolu) — Muhterem arkadaşlarım; müzakeresini yaptığımız Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkında kanun tasarısına göz attığımızda şunları görebiliyoruz :

Hakikaten her yönden kalkınmaya ihtiyacı olan memleketimizde Hükümetin kalkınma politikasını tesbit ederken yani bu kalkınmayı plânlarken her sahadan doğru ve kısa zamanda malûmat edinmeye ihtiyacı çok fazladır. Halihazır teşkilâtımızla bunların yapılamadığı Hükümetin kanun gerekçesinde açıklanmıştır. Misal 1950 yılı Genel Nüfus Sayımı neticeleri, ancak 10 yıl sonra 1961 yılı başında istifadeye arz edilmiştir.

İkinci Cihan Harbinden bu yana, Birleşmiş Milletler, Kuzey Atlântik Paktı Teşkilâtı, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı, Dünya Gıda ve Tarım Teşkilâtı, Milletlerarası Para Fonu, İmar ve Kalkınma Bankası olmak üzere bu teşkilâtların devamlı ve geniş istatistikî bilgi taleplerini karşılayamadığımızdan hakikaten muhtaç olduğumuz

yardımlardan yeteri kadar faydalanamadığımızın açık bir delilidir.

Kanunun ikinci maddesini aynen okuyorum.

«MADDE 2. — Devlet İstatistik Enstitüsünün görevleri şunlardır :

A) Memleketin ekonomik ve sosyal faaliyetleriyle ilgili olarak;

a) Nüfus hareketleri ve sağlık,

b) Eğitim ve kültür,

c) Tarım,

d) İmalât, inşaat ve istihraç sanayii,

e) Millî muhasebe,

f) Dış ticaret,

g) Fiyat, ticaret ve hizmet,

h) İnsan gücü, iş, işçi ve ücret,

i) İç ve dış nakliyat,

j) Maliye ve malî kurumlar,

k) Adalet.»

Bu teşkilâta bu kanunla verilen bu vazifeleri yapabilecek midir? Ben şahsan buna kaani değilim. Sebebi de şudur: Halen bu teşkilâtın 159 olan maaşlı memur sayısı 168 artırılarak 327 oluyor. Halbuki, bu teşkilâta halen maaşlı ve daimî ücretli memurların mevcudu 910 bunların içinde hademe, yevmiyeli memurlar da var. Yeni teşkilât kanununda 910 olan personel 630 a inecektir, deniliyor.

Yeni verilen kadrolar kanunun geçici 2 nci maddesinde (Halen ücretli memur olarak çalışanlardan Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca maaşlı memur kadrolarına geçirilmeleri uygun görülere 3656 sayılı Kanunun 3 ncu maddesi hükmü gereğince bu kadrolarda geçen hizmet sürelerince girebilecekleri dereceye her üç yıl bir terfi sayılarak alacakları kadrolar belli olur.) deniliyor.

Muhterem arkadaşlarım; halen yeni verilen bu kadrolar halen bu teşkilâta çalışanlara verileceğine göre bu teşkilâta yüklenen ve ondan beklenen vazifelerin eskisinden farklı olacağına kaani değilim. Hem bu kanun yarım milyondan fazla bir ilâve icabettiriyor. Biz halen memleketimizdeki adaletsiz ücret ve maaş durumunu düzeltmek ve problemi kökünden halletmek için 2 yaşına basan bir Devlet Personel Dairesini kurduk. Niçin bu tasarı Devlet Personel Dairesinin de mütalâası alınarak Meclise gelmemiştir?

Bu durumların açıklanmasını ilgili Bakandan istirham eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Lehte Sayın Reşit Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; öyle zannediyorum ki, Büyük Meclis; Devlet Plânlama Teşkilâtına ve Devlete ışık tutacak bir teşkilâtın daha gelişmiş ve müttekâmil bir şeklini kabul etmiş bulunmaktadır. Binaenaleyh; Büyük Mecliste, aleyhinde büyük bir kütle ve büyük bir fikir mihrakı olmaksızın ekseriyetin tasvibiyle, zaman zaman Komisyonun, ekseriyete uyması suretiyle kabul edilen bu kanun Devlet Plânlama Teşkilâtının ve Devletin büyük bir desteği olacaktır.

Burada, 1953 ten beri Devlet istatistikleri neşredilemedi. Evet arkadaşlar, 1953 ten beri istatistikler, eleman kifayetsizliğinden dolayı neşredilmemiştir. Yüksek Meclisin kabul ettiği bu kanun sayesinde istatistikleri bundan böyle elimize günü gününe almak imkânını bulacağız.

Sayın Muhlis Ete'nin Başkanlığında kurulan Geçici Komisyon bu kanunu enine boyuna incelemiş, huzurunuzda getirmiş ve bu Yüksek Meclis huzurunda da büyük bir tasviple karşılanmıştır. Böyle bir kanunu getirenlere ve ona rey verenlere teşekkür etmek borçtur.

Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Efendim, tasarının lehinde ve aleyhinde olmak üzere iki arkadaşımız, tümü hakkında konuştular.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının tümü Meclisimizce kabul edilmiştir.

Efendim, gündemimizde daha başka kanun tasarıları ile sözlü sorular vardır. Vakit geçtiği için 25 . 4 . 1962 Çarşamba günü saat 14 te Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapacağı oturumu mütaakıp toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 11,20

Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama Usulleri hakkındaki kanun tasarısının 10 ncu maddesine verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 284
Kabul edenler : 222
Reddedenler : 61
Çekinseler : 1
Oya katılmayanlar : 164
Açık üyelikler : 2

[Kabul edenler]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoglu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Kemal Sarıbrahimoğlu

Ahmet Savrun
İbrahim Tekin

ADİYAMAN

Arif Atalay
Mahmut Deniz

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer

AĞRI

Rıza Polat

AMASYA

Reşat Arpacioğlu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Ataman
Fuat Börekçi
Mustafa Kemal Erko-
van
İsmail Gence
İbrahim İmirzahoğlu
İhsan Köknel

Mehdi Mihçioğlu

Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Etem Ağva
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ömer Eken
Rafet Eker
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN

Sabit Osman Avcı

AYDIN

Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Gökhan Evliyaoglu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kıvrımlı
Cihat Turgut

BİLECİK

Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL

M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal
BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumuş

BOLU

Kâmil İnal

BURSA

Hikmet Akalın
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE

Refet Sezgin

ÇANKIRI

Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok

ÇORUM

Nuri Ahıskalıoğlu
Muzaffer Dünder
Abdurrahman Güler

DENİZLİ

Mehmet Çobanoğlu
Remzi Şenel
DIYARBAKIR

Adnan Aral
Recai İskenderoğlu
Alp Doğan Şen

EDİRNE

Talât Asal
İlhami Ertem
Nazmi Özogul

ELAZIĞ

Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç
Kemal Satır

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler
Şerafettin Konuray
Cevat Önder
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalcılar
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Kudret Mavitan

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Nizamettin Erkmən
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Necmeddin Küçükler
Nureddin Özdemir

HAKKÂRİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu

İÇEL

Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan

İSPARTA

Ali İhsan Balım
Sadettin Bülgüç
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL

İbrahim Abak
Fuat Arna
Mahmut Rıza Bertan
Ferruh Bozbeyli
Tahsin Demiray
Fahrettin Kerim Gökay
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyanşan
Reşit Ülker
Zeki Zeren

İZMİR

Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytas
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Ragıp Gümüşpala
Saim Kaygan
Nihat Kürşat

Şinasi Osma

Kadri Özek

KARS

Neomettin Akan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Sırrı Öktem
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ

Abdülhalim Aras
Hüsamettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz

KOCAELİ

Cemal Babac
Nihat Erim
Hâldan Kısayol

KONYA

İrfan Baran
Ahmet Gürkan
İhsan Kabadayı
Kadircan Kafıl
Abdüssamet Kuzucu
Rüştü Özalp
Fâkih Özlen
Faruk Sükan
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Sezai Sarpaşar

MALATYA

H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Nusret Köklü
Hilmi Okçu
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Seyfi Güneşan
MUĞLA

Adnan Akarca
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay

MUŞ

Sait Mutlu

NİĞDE

Asım Eren
Ruhi Soyer

ORDU

Ata Bodur
Arif Hikmet Onat

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Cevat Yalçın

SAKARYA

Ekrem Alican
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Bahri Cömert
Fevzi Geveci
Hâmit Kiper
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Hayrettin Özgen

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
SİVAS

Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay

TEKİRDAĞ

Hayri Mumcuoğlu

TOKAT

H. Ali Dizman
Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ekrem Dikmen
Ahmet Cemil Kara
Nazmi Ökten
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Kemal Badıllı
Kadri Eroğan

VAN

İhsan Bedirhanoğlu
Muslih Görentaş
Şükrü Köserreisioğlu

YOZGAT

Mustafa Kepir
Veli Uyar

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Fevzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Yusuf Ziya Yücebیلgin

[Reddedenler]

ADİYAMAN

Mehmet Özbay
AFYON KARAHİSAR

Asım Yılmaz

ARTVİN

Saffet Eminağaoğlu

AYDIN

Mustafa Şükrü Koç

BALIKESİR

Fennî İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu

BOLU

Kemal Demir

BURSA

İbrahim Öktem

ÇANAKKALE

Burhan Arat

Şefik İnan

DENİZLİ

İsmail Ertan
Hüdaî Oral
Âtîf Şohoğlu

DIYARBAKIR
Hilmi Güldoğan
Vefik Pürinçcioğlu
EDİRNE
Süleyman Bilgen
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Giyasettin Karaca
Adnan Şenyurt
GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
GİRESUN
Naim Tirali
İÇEL
Yahya Dermancı
İSPARTA
Lokman Başaran
İSTANBUL
Suphi Baykam

Ratip Tahir Burak
Ali Coşkun Kırca
İZMİR
Osman Sabri Adal
Arif Ertunga
Ziya Hanhan
Necip Mirkelâmoğlu
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu
KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Okyay
Bahtiyar Vural
KAYSERİ
Mehmet Göker
KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
KONYA
Fakih Özfakih

MALATYA
Mehmet Delikaya
MARAS
Kemalî Bayazıt
MARDİN
Vahap Dizdaroğlu
MUĞLA
Turan Şahin
MUŞ
Sami Öztürk
ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoglu
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinekar
SAKARYA
Burhan Akdağ
SAMSUN
Nurettin Ceritoğlu
İlyas Kılıç

SİİRT
Cevdet Aydın
Süreyya Öner
TEKİRDAĞ
Turhan Kut
TRABZON
Kâmuran Ural
URFA
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoglu
İbrahim Bulanalp
YOZGAT
Celâl Sungur
ZONGULDAK
Kenan Esengin
Mehmet Ali Pestileci

[Çakinseler]

SİVAS

Adil Altay

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Melih Kemal Küçük-
tepepınar
Cavit Oral (B.)
Ahmet Topaloğlu (B.)
ADİYAMAN
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Şevki Güler (İ.Ü.)
Mehmet Turgut
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
ANKARA
Burhan Apaydın
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Muhlis Ete

İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
Ferhat Nuri Yıldırım
ANTALYA
Nihat Su (B.)
ARTVİN
Nihat Ata
AYDIN
Orhan Apaydın
Mehmet Yavaş
BALIKESİR
Oihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Fuat Ümit
BURDUR
Fethi Çelikbaş (B.)
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA
Edip Rüstü Akyürek
Sadrettin Çanga
Ekrem Paksoy
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Süreyya Endik
ÇANKIRI
Kâzım Arar
ÇORUM
Hilmi İncesulu (B.)
Faruk Küreli
Necmi Ökten (B.)
İhsan Tombuş
DENİZLİ
Sinan Bosna
İbrahim Kocatürk

DIYARBAKIR
Şehmus Arslan
Yusuf Azizoglu
EDİRNE
Fahir Giritlioğlu
ELÂZİĞ
Naci Güray
ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya
Aziz Zeytinoglu
GAZİANTEP
Hüseyin İncioğlu
Mithat San
Süleyman Ünlü
GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Sabahattin Savacı
HATAY
Bahri Bahadır
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
İnayet Mursaloğlu

İÇEL

Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSTANBUL

Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Nurettin Bulak
Ömer Zekâi Dorman
(Başkan V.)
Saadet Evren
Orhan Eyüboğlu
Muhiddin Güven (B.)
Hilmi Oben
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
İlhami Sancar (B.)
Selim Sarper (B.)
Sabri Vardarlı
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç

İZMİR

Şeref Bakışık
İhsan Gürsan (B.)

KARS

Lâtif Aküzüm

KASTAMONU

Avni Doğan (B.)
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlı-
oğlu

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu (B.)
Mehmet Sağlam

KIRKLARELİ

Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu
Süreyya Sofuoğlu

KONYA

Kemal Ataman
Selçuk Aytan
Ömer Kart
Mekki Keskin (Baş. V.)
Cahit Yılmaz
Sait Sina Yücesoy

KÜTAHYA

Mehmet Kesen
Rauf Kıray
Sadrettin Tosbi

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA

Süleyman Çağlar
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu
Hurrem Kubat
Yakup Yakut

MARAŞ

Kemal Bağcıoğlu
Ali Hüdayioğlu

Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Esat Kemal Aybar
Şevki Aysan
Talât Oğuz

MUĞLA

İlhan Tekinalp
NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Refet Aksoy (Baş. V.)
Şadi Pehlivanoglu
Ata Topaloğlu

RİZE

Arif Hikmet Güner
Fuad Sirmen (Başkan)

SAKARYA

Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan

SAMSUN

Fevzi Ceylân
Kâmran Evliyaoğlu (B.)

SİRT

Adil Yaşa

SİNOP

Mustafa Kaptan

Cemil Karahan
Haşim Tari

SİVAS

Rahmi Günay
Sebati Hastaoglu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak
TOKAT
Sabahattin Baybura
Reşit Önder

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Selâhattin Güven
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

URFA

Osman Ağan
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapisız
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK

Nuri Beşer
Suphi Konak

[Açık üyelikler]

Manisa 1
Muş 1

Dönem : 1

Toplantı: 1 MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 54 e ikinci ek

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri hakkında Kanun Tasarısının Cumhuriyet Senatosunca değiştirilen ve Millet Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (1/99, 2/125)

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri hakkında Kanun Tasarısı metninde Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosu arasında çıkan ihtilâflı hususlar için kurulan Karma Komisyon

Karma Komisyon raporu

Esas No : 1/99, 2/125

21 . 4 . 1962

Karar No : 2

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri hakkında Kanun Tasarısının Millet Meclisince kabûl edilen metninde Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişikliklerden bâzılarının Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 günü 78 nci birleşiminde benimsenmemiş olması dolayısıyla iki Meclis arasında çıkan anlaşmazlıkla ilgili olarak Anayasanın 92 nci maddesinin 5 nci fıkrası gereğince kurulan Karma Komisyonumuz, 21 Nisan 1962 günü birleşiminde, iki Meclis arasında anlaşmazlık bulunan konuları, Adâlet Bakanının huzuruyla incelemiş ve şu hususları kararlaştırmıştır.

1. Karma Komisyonumuz, 3 ncü maddeyi, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun 20 Nisan 1962 tarihli, Esas No. 1/99, 2/125 ve Karar No. 21 sayılı (Millet Meclisi S. Sayısı : 54 e ek) raporunun 1 nci maddesinde belirtilen gerekçe ile, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 günü 78 nci birleşiminde benimsenen metniyle kabûl etmiştir.

2. Karma Komisyonumuz, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun mezkûr raporunun 5 nci maddesinde temas edilen mahzur dolayısıyla, 10 ncü madde metnine Cumhuriyet Senatosunca eklenmiş olan «gelenlerin» kelimesinin çıkarılmasını uygun bulmuştur.

Bununla beraber, Karma Komisyonumuz, andiçme törenine Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından dâvet edilen zevatın törene gelmemesi takdirinde, andiçme töreninin yapılamıyacağı veya andiçmenin muteber olamayacağı yolundaki mülâhazaların hiçbir suretle ortaya çıkmasını teminen, andiçmenin bu zevatın «huzurunda» olacağı hususunun metinden tamamıyla çıkartılmasını uygun bulmuş ve bahis konusu zevatın bu törene Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından dâvet edileceklerini belirtmekle iktifa eden bir metni 2 nci fıkraya olarak kabûl etmiştir.

Karma Komisyonumuz, «yemin ederim» ibaresinin, 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının kabûlünden çok önce yürürlüğe girmiş kanunlarımızda yer almış olmasını göz önünde tutarak, Anayasada yer alan and metinlerindeki üslûba uymanın daha uygun olacağı kanaatiyle, mezkûr ibare yerine «söz veririm» ibaresinin ikame edilmesini kabûl etmiştir.

3. — Karma Komisyonumuz, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun mezkûr raporunun 6 ncı maddesinde yer alan gerekçe ile, 14 ncü madde üzerinde Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 günkü 78 nci birleşiminde üzerinde ısrar ettiği metnini aynen kabûl etmiştir.

4. — Karma Komisyonumuz, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun mezkûr raporunun 7 nci maddesindeki gerekçe ile, 16 ncı maddenin Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 günkü 78 nci birleşiminde benimsenen metnini aynen kabûl etmiştir.

5. — Karma Komisyonumuz, raportörler hakkındaki 18 nci maddeyi daimî ve geçici raportörlük müesseselerini birbiriyle mezcetmek suretiyle yeniden kaleme almıştır.

Bu suretle, bir yandan, Anayasa Mahkemesi gibi yüksek yargı organları nezdindeki raportörlüğün daimî ve müstakil bir meslek olması yolunda ehemmiyetli bir adım atılmış, öte yandan da, bugünkü şartlarımız bakımından daimî raportör bulmakta rastlanabilecek müşkilâtı bertaraf edebilmek maksadiyle geçici raportörlükler kabûl edilmiştir.

Daimî raportörlerin nitelikleri ile raportörlüğe kabûl şartlarının, memleketimizde bu alanlarda mütehasıs personel sayısının vasıfları ve sayısının artması ile muvazi olarak zamanla değişebilecek bir tarzda kolaylıkla tesbit edilebilmesini teminen, bu hususların Anayasa Mahkemesi İçtüzüğüyle tanzim edileceği belirtilmiştir.

Daimî raportörlüğe rağbeti sağlamak için gereken teşvik tedbirleri de derpiş olunmuştur.

Geçici raportörlük ise, daha önce Millet Meclisince kabûl edilmiş olan metindeki esaslar dâhilinde muhafaza olunmuştur.

6.— Karma Komisyonumuz, 21 ncı madde metnini, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun 20 Mart 1962 tarihli, Esas No. 1/99, 2/125 ve Karar No. 15 sayılı raporunun 21 ncı maddeye ait gerekçesinde (Millet Meclisi S. Sayısı : 54, sayfa 37) ve yine Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun 20 Nisan 1962 tarihli, Esas No. 1/99, 2/125 ve Karar No. 21 sayılı raporunun (Millet Meclisi S. Sayısı : 54 e ek) 9 ncü maddesinde belirtilen sebeplerle, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 günkü 78 nci birleşiminde üzerinde ısrar ettiği metin olarak kabûl etmiştir.

7. — Karma Komisyonumuz, noksanlıkların tesbitiyle ilgili kararın Anayasa Mahkemesinin kendisi tarafından alınması lüzumunu belirtmekle beraber, 26 ncı maddenin Cumhuriyet Senatosunca değiştirilen metninde «Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu» yerine «Anayasa Mahkemesi» tâbirinin kullanılmasını, Anayasa metnindeki ibarelere uyulması ve esasen, Mahkemenin alacağı kararın genel kurul kararı olmasının tabii bulunması bakımından yerinde görmüştür.

Bununla beraber, Karma Komisyonumuz bu maddenin 4 ncü fıkrasının, noksanlıkların mahkemenin bir kararıyla tesbit edileceğini belirtir şekilde tâdilini, Hükümetin teklifi üzerine, uygun mütalâa eylemiştir.

8. Karma Komisyonumuz, 33 ncü madde metninin ihtilâf konusu olan 2 ncı fıkrasını, her türlü iltibasî önliyecek şekilde yeniden kaleme almıştır.

9. Karma Komisyonumuz, 57 ncı maddeyi, Adâlet Bakanlığı kadrolarına «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenecek olan raportörlük kadrolarının, gerek daimî raportörler, gerek hâkimlikten veya hâkimlik sınıfından sayılan hizmetlerden gelen geçici raportörler arasında sey-yalivette kullanılabilmesini sağlayacak şekilde yeniden kaleme almıştır.

Karma Komisyonumuz, ayrıca, (1) sayılı cetvelin III ncü kısmındaki bu kadroları kademelen-direrek yeniden tesbit etmiştir.

10. Karma Komisyonumuz, 58 ncı maddeyi de, 18 ncı madde metninde yaptığı değişikliğe muvazi tarzda yeniden kaleme almıştır.

Karma Komisyonumuz, (2) sayılı cetvelde Danıştay Başkanlığı kadrolarına «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenecek kadroları 4 ten 3 e indirmiştir.

Karma Komisyonumuz, Anayasa Mahkemesinin Danıştaydan ve Üniversitelerden almak ihtiyacında olacağı geçici raportörleri alırken, Danıştayın veya belli bir Fakültenin kendi faaliyeti bakımından mahzurlar doğmasını önleyebilmek için, bu geçici raportörlük kadrolarının, Danıştay ve herbir ilgili Fakülte için ayrı ayrı mütalâa edilmesini zarurî görmüştür.

11. Millet Meclisi genel kuruluna arzedilmek üzere, Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına sunulur.

Karma Komisyon Başkanı C. S. Ü. Bursa 21 nci maddenin 4 ncü bendi hakkında muhalefet şerhimiz eklidir. Ş. Kayalar	Sözcü M. V. İstanbul C. Kurca	Tokat C. S. Ü. 21 nci maddenin 4 ncü bendi hakkındaki muhalefet şerhim eklidir. Z. Betil	Sivas C. S. Ü. A. Çekemoğlu
---	--	---	-----------------------------------

Tabii Üye C. S. Ü. R. Aksoyoğlu	Sakarya C. S. Ü. Kadrolar üzerine söz hakkım mahfuz. 21 nci maddeye müstenkifim K. Yurdakul	Erzincan M. V. Yemin şekline muhalifim H. Atabeyli	Adana M. V. A. Bozdoğan
---------------------------------------	--	---	-------------------------------

İçel M. V. Yemin şekline muhalifim B. Bozdoğan	Malatya M. V. Yemin şekline muhalifim A. Akşit
---	---

C. Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar ile Tokat Üyesi Zihni Betil'in, Muhalefet Şerhidir.

Anayasa Mahkemesi Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki Kanun Tasarısının iptal dâvası açabilecekleri gösteren 21 nci maddesinin 4 ncü bendi, Millet Meclisi tarafından kabûl edilen metne göre, (Siyasî partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisi grupları) şeklinde ve C. Senatosu tarafından kabûl edilen metne göre de (Siyasî partilerin C. Senatosu veya Millet Meclisinde mevcut Meclis grupları) şeklindedir.

Anayasamızın iptal dâvası açabilecekleri tesbit eden 149 ncu maddesinde aynen (... veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunan siyasî partiler veya bunların Meclis grupları..... Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal dâvası açabilirler) denilmektedir.

Tasarının 21 nci maddesinin Millet Meclisi tarafından kabûl edilen 3 ncü bendi, Anayasamızın bu ifadesi aynen alınmak suretiyle (Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunan siyasî partiler) şeklinde yazılmıştır. 4 ncü bendi ise, Anayasamızın bu metni aynen alınmak suretiyle değil, değiştirilerek ve (Siyasî partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisi grupları) şeklinde yazılmıştır. Anayasamızın metnine sadık kalmak suretiyle yazıldığı takdirde 4 ncü bendin (Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunan siyasî partilerin Meclis grupları) şeklinde yazılması gerekirdi. Nitekim, sözü edilen 21 nci maddeye tekabül eden Hükümet tasarısının 20 nci maddesinin 4 ncü bendi aynen böyle yazılmıştır.

Tasarıya Anayasamızdan alınan hükümlerin, aynen alınmak suretiyle konulması lâzımdır. Değişiklik, Anayasa yapısının maksadına aykırı düşebilir. Bu takdirde, Anayasaya aykırı kanun çıkarılmış olur. Millet Meclisi Anayasa Komisyonu, 21 nci maddenin 3 ncü bendi için, raporunda, (Anayasamızın 149 ncu maddesinde kullanılan ibarenin aynen tekrar edilmesi daha uygun olacaktır) dediği halde, 4 ncü bendi için, kabûl ettiği bu esastan ayrılmıştır. Adı geçen komisyonun, 4 ncü

bendin, Anayasamız metninin aynen alınmak suretiyle değil, değiştirilerek alınmak suretiyle yazılmasını, Anayasa yapıcısının maksadına uygun göstermek için ileri sürdüğü sebep, inandırıcı da değildir. Zira, bu sebep, bir mevzu üzerinde aynı partinin Millet Meclisi grubu ile C. Senatosu Grubunun birbirinden ayrı görüşlere sahip bulunmasının doğru olamayacağı ve bu halin, Anayasamızın temellerinden birini teşkil eden siyasî partilere dayanan rejim anlamına aykırı düşeceği beyanından ibarettir. Bu beyanın tasvibi, siyasî partilerin C. Senatosu gruplarının her mevzu üzerinde Millet Meclisi grupları gibi veya aksine Millet Meclisi gruplarının her mevzu üzerinde C. Senatosu grupları gibi düşünüp hareket eylemeleri lüzumunu kabûl etmek olur ki, bu netice, bizi, iki Meclisten birisini zait saymağa ve Anayasamızın kabûl ve demokratik rejimimizin istinadettirdiği iki meclisli parlamenter sistemden ayırmağa götürür.

Anayasamızın 85 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, İçtüzük hükümlerinin, siyasî parti gruplarının, meclislerin bütün faaliyetlerine kuvvetleri oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenleneceği yazılıdır. C. Senatosu komisyonlarına Millet Meclisinden üye seçilemeyeceğine ve C. Senatosu komisyonlarına C. Senatosunda üyesi bulunan siyasî partilerin Meclis gruplarının kuvvetleri oranında katılmaları Anayasamızın bu hükmü iktizasından bulunduğu göre siyasî partilerin Meclis gruplarını, C. Senatosu grubu ve Millet Meclisi grubu olarak, iki grup halinde mütalâa etmek gerekir.

Bu sebeplerle, sözü edilen 4 ncü bendin Millet Meclisince kabûl edilen şekilde yazılmasının, Anayasa yapıcısının maksadına aykırı düşeceği kanısındayız.

21 Nisan 1962

Karma Komisyon Başkanı
C. Senatosu Üyesi
Bursa
Şeref Kayalar

C. Senatosu Üyesi
Tokat
Zihni Betül

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Seçilme yeterliği

MADDE 3. — Anayasa Mahkemesinin asıl ve yedek üyeliğine seçilebilmek için, aşağıdaki şartları haiz bulunmak lâzımdır:

1. Kırk yaşını bitirmiş, altmışbeş yaşını doldurmamış olmak; ve

2. a) Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay veya Sayıştayda Başkanlık, üyelik, başsavcılık, başkanunsözcülüğü; veya

b) Üniversitelerde hukuk, iktisat veya siyasal bilimler alanlarında en az beş yıl öğretim üyeliği; veya

c) Onbeş yıl avukatlık

Yapmış olmak; ve

3. Hâkimler Kanununa göre hâkimlik mesleğine alınmamayı gerektiren bir suçtan dolayı mahkûm bulunmamak veya bu gibi suçlardan ceza tâkibi altında olmamak.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilenlerin seçilme yeterliğine sahibolmadıkları yolundaki itirazlar, Anayasa Mahkemesi genel kurulunca kesin olarak karara bağlanır. Hakkında itirazda bulunulmuş olan üye, bu konudaki inceleme ve oylamalara katılamaz. İtiraz haklı görülürse, seçim yapılmamış sayılır ve 9 ncu madde uyarınca gereken işlemler yerine getirilir. Bu konudaki itirazların yapılması, incelenmesi ve karara bağlanması hakkındaki usul, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünde gösterilir.

Andiçme

MADDE 10. — Anayasa Mahkemesi üyeleri, görevlerine başlamadan önce, Mahkeme Başkanı'nın davet edeceği, Cumhurbaşkanı, Yasama Meclisleri Başkanları, Başbakan ve Adalet Bakanı, Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı ve Başkanunsözcüsü, Askerî Yargıtay Başkanı ve Başsavcısı, Sayıştay Başkanı, Üniversiteler Rektörleri ile Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri Dekanlarının huzurunda, asıl ve yedek üyelerin iştirak edeceği kurul önünde, aşağıda yazılı andı içerler :

CUMHURİYET SENATOSUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Seçilme yeterliği

MADDE 3. — Anayasa Mahkemesinin asıl ve yedek üyeliğine seçilebilmek için aşağıdaki şartları haiz bulunmak lâzımdır.

1. 40 yaşını bitirmiş, 65 yaşını doldurmuş olmak ; ve,

2. a) Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay veya Sayıştayda Başkanlık, Üyelik, Başsavcılık, Başkanunsözcülüğü; veya,

b) Üniversitelerde hukuk, iktisat veya siyasal bilimler alanlarında en az beş yıl öğretim üyeliği; veya,

c) 15 yıl avukatlık,

Yapmış olmak ; ve,

3. Hâkimler Kanununa göre hâkimlik mesleğine alınmamayı gerektiren bir suçtan dolayı mahkûm bulunmamak veya bu gibi suçlardan ceza takibi altında olmamak.

Anayasa Mahkemesi asıl ve yedek üyeliklerine kamu hizmetlerinde bulunmayanlardan seçileceklerin, görevlerini yapmaya engel olacak şekilde beden, akıl ve ruh ârzaları olmadığını raporla tevsik edilmiş bulunması gerekir.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilenlerin seçilme yeterliğine sahip olmadıkları yolundaki itirazlar, Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır. Hakkında itirazda bulunmuş olan üye, bu konudaki inceleme ve oylamalara katılamaz. İtiraz haklı görülürse, o üye hakkındaki seçim yapılmamış sayılır ve 9 ncu madde uyarınca gereken işlemler yerine getirilir. Bu konudaki itirazların yapılması, incelenmesi ve karara bağlanması hakkındaki usul, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünde gösterilir.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

(Kabul : 102)

Andiçme

MADDE 10. — Anayasa Mahkemesi üyeleri, görevlerine başlamadan önce, Mahkeme Başkanının davet edeceği, Cumhurbaşkanı, Yasama Meclisleri Başkanları, Başbakan ve Adalet Bakanı, Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı ve Baş-

KARMA KOMİSYONUN METNİ

Seçilme yeterliği

MADDE 3. — Anayasa Mahkemesinin asıl ve yedek üyeliğine seçilebilmek için, aşağıdaki şartları haiz bulunmak lâzımdır :

1. Kırk yaşını bitirmiş, altmışbeş yaşını doldurmamış olmak ; ve,

2. a) Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay veya Sayıştayda Başkanlık, Üyelik, Başsavcılık, Başkanunsözcülüğü; veya,

b) Üniversitelerde hukuk, iktisat veya siyasal bilimler alanlarında en az beş yıl öğretim üyeliği; veya,

c) Onbeş yıl avukatlık,

Yapmış olmak ; ve,

3. Hâkimler Kanununa göre hâkimlik mesleğine alınmamayı gerektiren bir suçtan dolayı mahkûm bulunmamak veya bu gibi suçlardan ceza takibi altında olmamak.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilenlerin seçilme yeterliğine sahip olmadıkları yolundaki itirazlar, Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır. Hakkında itirazda bulunmuş olan üye, bu konudaki inceleme ve oylamalara katılamaz. İtiraz haklı görülürse, o üye hakkındaki seçim yapılmamış sayılır ve 9 ncu madde uyarınca gereken işlemler yerine getirilir. Bu konudaki itirazların yapılması, incelenmesi ve karara bağlanması hakkındaki usul, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünde gösterilir.

(Not : Bu madde metni, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 tarihli 78 nci birleşiminde benimsenen metnin aynıdır.)

Andiçme

MADDE 10. — Anayasa Mahkemesi üyeleri, görevlerine başlamadan önce, asıl ve yedek üyelere meydana gelen kurul önünde aşağıda yazılı andı içerler :

«Asıl teminatımı Türk vatandaşlarının gönlü ve iradelerinde bulan Türkiye Cumhuri-

Millet Meclisi Metni

Asıl teminatını Türk vatandaşlarının gönül ve iradelerinde bulan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi, doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma, namusum üzerine yemin ederim.

Üyelikle bağdaşmayan haller

MADDE 14. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyeleri, resmî veya özel hiçbir görev alamazlar; görev alanlar, çekilmiş sayılır. Bu husus, Anayasa Mahkemesince karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri, bu sıfatlarını muhafaza ettikleri müddetçe, yasama meclisleri ve mahallî idareler seçimlerinde hiçbir şekil ve suretle aday olamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.

Üyelerin aylık ve ödenekleri

MADDE 16. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ile asıl ve yedek üyeleri, birinci derecedeki memurluk kadrosunun aylığını alırlar; ayrıca, kendilerine, aylıklarının yüzde altmışı tutarında ödenek verilir.

Bunların aldıkları aylıklar emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde kazanılmış hak sayılmaz bu gibilerin emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde, tahsil durumlarına ve hizmet sürelerine göre iktisabedecekleri derece aylıkları esastır.

Cumhurbaşkanınca, Askerî Yargıtay tarafından gösterilecek adaylar arasından, seçilecek üyenin, ordu mensubu olmaktan doğan bütün hakları saklıdır.

Cumhuriyet Senatosu Değiştirisi

kanunsözcüsü, Askerî Yargıtay Başkanı ve Başsavcısı, Sayıştay Başkanı, Üniversiteler Rektörleriyle Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri Dekanlarından gelenlerin huzurunda, asıl ve yedek üyelerin iştirak edeceği Kurul önünde, aşağıda yazılı andı içerler :

Asıl teminatını Türk vatandaşlarının gönül ve iradelerinde bulan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi, doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma, namusum üzerine söz veririm.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

(Kabul : 104)

Üyelikle bağdaşmayan haller

MADDE 14. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyeleri, resmî veya özel veya siyasi hiçbir görev alamazlar; görev alanlar, çekilmiş sayılır. Bu husus, Anayasa Mahkemesince karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri, bu sıfatlarını muhafaza ettikleri müddetçe, yasa-meclisleri ve mahallî idareler seçimlerinde hiçbir şekil ve suretle aday olamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmemiştir.)

(Kabul : 91)

Üyelerin aylık ve ödenekleri

MADDE 16. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ile asıl ve yedek üyeleri, birinci derecedeki memurluk kadrosunun maaşını alırlar; ayrıca, kendilerine 5017 sayılı Kanunda yazılı hükümlere göre ayda 800 lira ödenek verilir.

Bunların aldıkları aylıklar emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde kazanılmış hak sayılmaz. Bu gibilerin emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde tahsil durumlarına ve hizmet sürelerine göre iktisabedecekleri derece aylıkları esastır.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmemiştir.)

(Kabul : 73)

Karma Ko.

yeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma, namusum üzerine söz veririm.»

Cumhurbaşkanı, Yasama Meclisleri Başkanları, Başbakan, Adâlet Bakanı, Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı ve Başkanunsözcüsü, Askerî Yargıtay Başkanı ve Başsavcısı, Sayıştay Başkanı, Üniversiteler Rektörleri ile Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri Dekanları, Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından bu törene dâvet edilirler.

Üyelikle bağdaşmayan haller

MADDE 14. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyeleri, resmî veya özel hiçbir görev alamazlar; görev alanlar, çekilmiş sayılır. Bu husus, Anayasa Mahkemesince karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri, bu sıfatlarını muhafaza ettikleri müddetçe, Yasama meclisleri ve mahallî idareler seçimlerinde hiçbir şekil ve suretle aday olamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.

(Not : Bu madde metni, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 tarihli 78 nci birleşiminde üzerinde ısrar ettiği metnin aynıdır.)

Üyelerin aylık ve ödenekleri

MADDE 16. — Anayasa Mahkemesi Başkanı ile asıl ve yedek üyeleri, birinci derecedeki memurluk kadrosunun aylığını alırlar; ayrıca, kendilerine, aylıklarının yüzde altmışı tutarında ödenek verilir.

Bunların aldıkları aylıklar emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde kazanılmış hak sayılmaz. Bu gibilerin emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde, tahsil durumlarına ve hizmet sürelerine göre iktisabedecekleri derece aylıkları esastır.

(Not : Bu madde metni, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 tarihli 78 nci birleşiminde benimsediği metnin aynıdır.)

Millet Meclisi Metni

Raportörler

MADDE 18. — Anayasa Mahkemesi emrine, çalışmalarda yardımcı olmak üzere, yeteri kadar raportör verilir.

Raportörler, hâkimlik veya Hâkimler Kanunu gereğince hâkimlik sınıfından sayılan hizmetlerde en az yedinci derece aylığını almış olanlarla, Danıştay yardımcılığı ve kanunsözcülüğünde bu dereceyi kazanmış olanlar, Üniversitelerin hukuk, iktisat ve siyasal bilimler alanlarında doçentlik yapmakta olanlar ve bu alanlarda çalışan doktorasını yapmış asistanlar arasından, kendilerinin muvafakati alındıktan sonra, Anayasa Mahkemesi Başkanının inhası üzerine mensuboldukları müessesenin yetkili mercilerince tâyin olunurlar.

Bunların özlük işlerinde, mensuboldukları mesleklere ait kanunlar uygulanır ve raportörlükte geçirdikleri süreler mesleklerinde geçmiş sayılır. Ancak, terfi ehliyetleri Anayasa Mahkemesi Başkanının yazılı beyanı ile tesbit olunur.

Raportörlere, aylık ve ödeneklerinden başka, ayrıca ikiyüzellişer lira ek ödenek verilir.

Cumhuriyet Senatosu Değiştirilişi

Raportörler

MADDE 18. — Anayasa Mahkemesine, çalışmalarında yardımcı olmak üzere yeteri kadar raportör verilir.

Raportörler Üniversitelerin, Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakültelerinden mezun olan ve doktora yapmış bulunanlar arasında Teadül Kanunu hükümlerine göre alabilecekleri aylığın bir derece üstü ile, naklen alınanlar da kazanılmış dereceleriyle Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından tâyin olunurlar.

Raportörlük kadroları karşılık tutulmak suretiyle, daha aşağı derece ile tâyin caizdir.

Yukardaki fıkralar gereğince raportörlüklere tâyin olunanlara, tâyin olundukları dereceye ait hâkim tazminatı verilir.

Bunların raportörlükte aldıkları maaş, diğer memuriyetlere nakil ve tahvillerinde kendileri için kazanılmış hak sayılmaz.

Raportörlük hizmetinde, kendilerinden istifa edilemeyeceklerine Anayasa Mahkemesince karar verilenler meslekleriyle ilgili dairelere naklolunurlar.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

(Kabul : 98)

Karma Ko.

Raportörler

MADDE 18. — Anayasa Mahkemesine, çalışmalarında yardımcı olmak üzere, yeteri kadar daimî veya geçici raportör verilir.

A) Daimî raportörler, Üniversitelerin, Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilimler Fakülteleri mezunlarından Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünde gösterilen niteliklere sahip olup sözü edilen İçtüzükle düzenlenecek olan sınav şartlarını yerine getirenler arasından, Anayasa Mahkemesi Başkanının uygun göstermesi üzerine, Başbakan ve Adâlet Bakanı tarafından müşterek kararname ile, genel hükümlere göre almakta oldukları veya alabilecekleri aylığın bir derece üstü ile atanırlar. Raportörlük kadroları karşılık tutulmak suretiyle, daha aşağı derece üzerinden tâyin yapılabilir.

Daimî raportörlerin bu görevde aldıkları bir üst derece aylığı, emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere nakil ve tahvillerinde, kendileri için kazanılmış hak sayılmaz.

Daimî raportörlere, aylıklarından başka, ayda ikiyüzellişer lira ödenek verilir.

B) Geçici raportörler, ihtiyaca ve Anayasa Mahkemesi Başkanının takdirine göre, hâkimlikte veyahut Hâkimler Kanunu gereğince hâkimlik sınıfından sayılan hizmetlerde en az yedinci derece aylığını almış olanlarla, Danıştay yardımcılığı ve kanunsözcülüğünde aynı dereceyi kazanmış olanlar ve Üniversitelerin hukuk, iktisat ve siyasal bilimler alanlarında doçentlik yapmakta olanlar ve bu alanlarda çalışan doktorasını yapmış asistanlar arasından, Anayasa Mahkemesi Başkanının isteği ve ilgilinin muvafakati üzerine, mensub oldukları müesseselerin yetkili mercileri tarafından geçici raportörlüğe tâyin edilirler. Bunların özlük işlerinde, mensub oldukları mesleklere ait hükümler uygulanır ve raportörlükte geçirdikleri süreler, mesleklerinde geçmiş sayılır, ancak, terfilerine, Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından verilecek yazılı bilgi esas olur. Geçici raportörlere de, aylık ve ödeneklerinden başka, ikiyüzellişer lira ek ödenek verilir.

Iptal dâvası açmaya yetkili olanlar

MADDE 21. — Kanunların veya yasama meclisleri içtüzüklerinin tümü veya bunların belirli madde ve hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal dâvası açabilecek olanlar şunlardır :

1. Cumhurbaşkanı;
2. Son milletvekili genel seçimlerinde muteber oy sayısının en az yüzde onunu alan siyasi partiler;
3. Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunan siyasi partiler;
4. Siyasî partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisi grupları;
5. Millet Meclisinin veya Cumhuriyet Senatosunun üye tamsayısının en az altıda biri tutarındaki üyeleri;
6. Yüksek Hâkimler Kurulu;
7. Yargıtay;
8. Danıştay;
9. Askerî Yargıtay;
10. Üniversiteler.

6, 7, 8, 9 ve 10 ncu bentlerde yazılı olan kurul ve kurumlar, ancak, kendi varlık ve görevlerini ilgilendiren alanlarda, kanunların ve yasama meclisleri içtüzüklerinin tümü veya belirli madde ve hükümleri aleyhinde Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvası açabilirler.

Iptal dâvası taleplerinde uyulacak hususlar

MADDE 26. — Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterinin dâva dilekçesini kaleme havale ettiği tarihte, dâva, açılmış sayılır. Genel Sekreterlikçe, dâvayı açanlara, dâvanın açıldığına dair bir belge verilir.

Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvasını açan, kanunların veya yasama meclisleri içtüzüklerinin hangi hükümlerinin Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduğunu ve gerekçelerinin neden ibaret bulunduğunu açıklamak zorundadır.

Dâvanın açıldığı tarihte dilekçede imzası bulunanlar, ayrıca, yetkilerini belirten belgeleri ve kurum, kurul ve siyasî partilerle siyasî parti gruplarının kendilerine yetki verilmesine dair kararlarının tasdikli örneklerini, dilekçe ile birlikte, Genel Sekreterliğe vermek zorundadırlar.

Dilekçenin kayıt tarihinden itibaren on gün içinde 2 ve 3 ncü fıkralarda istenilen hususların tamam olup olmadığı, Anayasa Mahkemesi genel kurulunca incelenir ve varsa, noksanlıklar tesbit edilerek, en az onbeş gün olarak verilecek mehil içinde tamamlanması ilgililere tebliğ olunur.

Cumhuriyet Senatosu Değiştirişi

Iptal dâvası açmaya yetkili olanlar

MADDE 21. — Kanunların veya yasama meclisleri içtüzüklerinin tümü veya bunların belirli madde ve hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal dâvası açabilecek olanlar şunlardır :

1. Cumhurbaşkanı;
2. Son milletvekili genel seçimlerinde muteber oy sayısının en az yüzde onunu alan siyasi partiler;
3. Cumhuriyet Senatosu veya Millet Meclisinde temsilelisi bulunan siyasi partiler;
4. Siyasi partilerin Cumhuriyet Senatosu veya Millet Meclisinde mevcut meclis grupları;
5. Millet Meclisinin veya Cumhuriyet Senatosunun üye tamsayısının en az altıda biri tutarındaki üyeleri;
6. Yüksek Hâkimler Kurulu;
7. Yargıtay;
8. Danıştay;
9. Askerî Yargıtay;
10. Üniversiteler.

6, 7, 8, 9 ve 10 neu bentlerde yazılı olan kurul ve kurumlar, ancak, kendi varlık ve görevlerini ilgilendiren alanlarda, kanunların ve yasama meclisleri içtüzüklerinin tümü veya belirli madde ve hükümleri aleyhinde Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvası açabilirler.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tamsayısının saltçoğunluğu ile kabul edilmemiştir.)
(Kabul : 77)

Iptal dâvası taleplerinde uyulacak hususlar

MADDE 26. — Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterinin dâva dilekçesini kaleme havale ettiği tarihte, dâva, açılmış sayılır. Genel Sekreterlikçe, dâvayı açanlara, dâvanın açıldığına dair bir belge verilir.

Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvasını açan, kanunların veya yasama meclisleri içtüzüklerinin hangi hükümlerinin Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduğunu ve gerekçelerinin neden ibaret bulunduğunu açıklamak zorundadır.

Dâvanın açıldığı tarihte dilekçede imzası bulunanlar, ayrıca, yetkilerini belirten belgeleri

Karma Ko.

Iptal Dâvası açmaya yetkili olanlar

MADDE 21. — Kanunların veya Yasama Meclisleri İçtüzüklerinin tümü veya bunların belirli madde ve hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal dâvası açabilecek olanlar şunlardır :

1. Cumhurbaşkanı,
2. Son milletvekili genel seçimlerinde muteber oy sayısının en az yüzde onunu alan siyasî partiler,
3. Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilelisi bulunan siyasî partiler,
4. Siyasî partilerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi grupları,
5. Millet Meclisinin veya Cumhuriyet Senatosunun üye tamsayısının en az altıda biri tutarındaki üyeleri,
6. Yüksek Hâkimler Kurulu,
7. Yargıtay,
8. Danıştay,
9. Askerî Yargıtay,
10. Üniversiteler.

6, 7, 8, 9 ve 10 neu bentlerde yazılı olan kurul ve kurumlar, ancak, kendi varlık ve görevlerini ilgilendiren alanlarda, kanunların ve Yasama Meclisleri İçtüzüklerinin tümü veya belirli madde ve hükümleri aleyhinde Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvası açabilirler.

(Not : Bu madde metni, Millet Meclisinin 21 Nisan 1962 tarihli 78 nci birleşiminde üzerinde ısrar ettiği metnin aynıdır.)

Iptal dâvası taleplerinde uyulacak hususlar

MADDE 26. — Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterinin dâva dilekçesini kaleme havale ettiği tarihte, dâva, açılmış sayılır. Genel Sekreterlikçe, dâvayı açanlara, dâvanın açıldığına dair bir belge verilir.

Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal dâvasını açan, kanunların veya Yasama Meclisleri içtüzüklerinin hangi hükümlerinin Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduğunu ve gerekçelerinin neden ibaret bulunduğunu açıklamak zorundadır.

Dâvanın açıldığı tarihte dilekçede imzası bulunanlar, ayrıca, yetkilerini belirten belgeleri

Millet Meclisi Metni

Yukardaki fıkrada belirtilen mehil içinde noksanlıkların tamamlanmaması halinde, dâva açılmamış sayılır. Dâvanın açılmamış sayılması hakkındaki karar, Anayasa Mahkemesi genel kurulunca verilir. Bu karar, Resmî Gazetede yayınlanır.

Dokunulmazlığın kaldırılması ve T. B. M. M. üyeliği sıfatının düşmesi hâllerinde iptal istemleri

MADDE 33. — 20 nci maddenin 6 ncı bendi gereğince, dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili veya Cumhuriyet Senatosu üyesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmıyan bakan veyahut Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden her hangi biri tarafından yapılan iptal istemleri, Anayasa Mahkemesince onbeş gün içinde karara bağlanır.

Yasama meclislerinin bu iptal istemlerine konu teşkil eden kararları aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, karar tarihinden itibaren bir hafta sonra düşer.

26 ncı maddenin 1 ve 2 nci fıkralarının, 28 nci maddenin 1 nci fıkrasının, 29 ncu maddenin 1 nci fıkrasının, 30 ncu maddenin 1 nci fıkrasının ve 31 nci maddenin hükümleri, bu halde de uygulanır.

Bahis konusu iptal istemlerinde, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, ilgilinin ibraz etmesini beklemeksizin, gerekli evrakı re'sen celbeder.

Cumhuriyet Senatosu Değiştirisi

ve kurum, kurul ve siyasi partilerle siyasi parti gruplarının kendilerine yetki verilmesine dair kararlarının tasdikli örneklerini, dilekçe ile birlikte, Genel Sekreterliğe vermek zorundadır.

Dilekçenin kayıt tarihinden itibaren on gün içinde 2 ve 3 ncü fıkralarda istenilen hususların tamam olup olmadığı, Anayasa Mahkemesince incelenir ve varsa, noksanlıklar tesbit edilerek, en az onbeş gün olarak verilecek mehil içinde tamamlanması ilgililere tebliğ olunur.

Yukardaki fıkrada belirtilen mehil içinde noksanlıkların tamamlanmaması halinde, dâva açılmamış sayılır. Dâvanın açılmamış sayılması hakkındaki karar, Anayasa Mahkemesince verilir. Bu karar ilgililere tebliğ olunur ve Resmî Gazetede yayınlanır.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

(Kabul : 127)

Dokunulmazlığın kaldırılması ve T. B. M. M. üyeliği sıfatının düşmesi hallerinde iptal istemleri

MADDE 33. — 20 nci maddenin 6 ncı bendi gereğince, dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili veya Cumhuriyet Senatosu üyesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmıyan Bakan veyahut Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden her hangi biri tarafından yapılan iptal istemleri, Anayasa Mahkemesince 15 gün içinde karara bağlanır.

Yasama Meclislerinin, bu iptal istemlerine konu teşkil eden kararları aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, karar tarihinden itibaren bir hafta sonra düşer.

26 ncı maddenin 1 ve 2 ncı fıkralarının, 28 ncı maddenin 1 ncı fıkrasının, 29 ncü maddenin 1 ncı fıkrasının, 30 ncü maddenin 1 ncı fıkrasının ve 31 ncı maddenin hükümleri, bu halde de uygulanır.

Bahis konusu iptal istemlerinde, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, ilgilinin ibraz etmesini beklemeksizin, gerekli evrakı re'sen celbeder.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

(Kabul : 103)

Karma Ko.

ve kurum, kurul ve siyasi partilerle siyasi parti gruplarının kendilerine yetki verilmesine dair kararlarının tasdikli örneklerini, dilekçe ile birlikte, Genel Sekreterliğe vermek zorundadırlar.

Anayasa Mahkemesince, dilekçenin, kayıt tarihinden itibaren on gün içinde, 2 ve 3 ncü fıkralarda gösterilen hususları ihtiva edip etmediği incelenir; varsa, noksanlıklar kararla tesbit edilir ve onbeş günden az olmamak üzere verilecek mehil içinde tamamlanması ilgililere tebliğ olunur.

Yukardaki fıkrada belirtilen mehil içinde noksanlıkların tamamlanmaması halinde, dâva açılmamış sayılır. Dâvanın açılmamış sayılması hakkındaki karar, Anayasa Mahkemesince verilir. Bu karar, ilgililere tebliğ olunur ve Resmî Gazetede yayınlanır.

Dokunulmazlığın kaldırılması ve T. B. M. M. üyeliği sıfatının düşmesi hallerinde iptal istemleri

MADDE 33. — 20 nci maddenin 6 ncı bendi gereğince, dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili veya Cumhuriyet Senatosu üyesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmıyan Bakan veyahut Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden her hangi biri tarafından yapılan iptal istemleri, Anayasa Mahkemesince onbeş gün içinde karara bağlanır.

İptal istemlerine konu teşkil eden Yasama Meclisleri kararları aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı, karar tarihinden itibaren bir hafta sonra düşer.

26 ncı maddenin 1 ve 2 ncı fıkralarının, 28 ncı maddenin 1 ncı fıkrasının, 29 ncü maddenin 1 ncı fıkrasının, 30 ncü maddenin 1 ncı fıkrasının ve 31 ncı maddenin hükümleri, bu halde de uygulanır.

Bahis konusu iptal istemlerinde, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, ilgilinin ibraz etmesini beklemeksizin, gerekli evrakı re'sen celbeder.

Adalet Bakanlığı bölümüne eklenecek kadrolar

MADDE 57. — Anayasa Mahkemesi üyelerine ve memurlarına ait kadrolarla hâkimlik meslekinden alınacak raportör kadroları, bu Kanuna ilişik 1 sayılı cetvelde gösterilmiş ve bu kadrolar Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı 1 sayılı cetvelin «Adalet Bakanlığı» bölümüne «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

Diğer kadrolar

MADDE 58. — Anayasa Mahkemesinde çalışmak üzere Danıştay ile Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinden alınacak raportörlere ait kadrolar, bu Kanuna ilişik 2 sayılı cetvelde ve ayrı kısımlar halinde gösterilmiş ve bu kadrolardan Danıştaya aidolanlar Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanununun 1 sayılı cetvelinde «Danıştay Başkanlığı» bölümüne; Üniversitelerden alınacaklara ait kadrolar da ilgili fakültelerin teşkilât kadrolarına «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Değiştirişi

Adalet Bakanlığı bölümüne eklenecek kadrolar

MADDE 57. — Anayasa Mahkemesi yelerine ve memurlarına ait kadrolarla raportör kadroları, bu kanuna ilişik 1 sayılı cetvelde gösterilmiş ve bu kadrolar Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin «Adalet Bakanlığı» bölümüne «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

(Bu madde Cumhuriyet Senatosu ye tamsayısının saltoğunluğu ile kabul edilmemiştir.)

(Kabul : 89)

Millet Meclisi metninin 58 nci maddesi çıkarılmıştır.

(Bu maddenin ıkartılması Cumhuriyet Senatosu ye tamsayısının saltoğunluğu ile kabul edilmiştir.)

(Kabul : 98)

Karma Ko.

Adalet Bakanlığı bölümüne eklenecek kadrolar

MADDE 57. — Anayasa Mahkemesi yelerine ve memurlarına ait kadrolarla daimi raportörlere ve hâkimlik mesleğinden veya Hâkimler Kanununa göre hâkimlik sınıfından sayılan hizmetlerden gelen geçici raportörlere ait kadrolar, bu kanuna ilişik (1) sayılı cetvelde gösterilmiş ve bu kadrolar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin «Adâlet Bakanlığı» bölümüne «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

Diğer kadrolar

MADDE 58. — Anayasa Mahkemesinde çalışmak üzere Danıştay ile Ankara ve İstanbul niversiteleri Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinden alınacak geçici raportörlere ait kadrolar, bu kanuna ilişik (2) sayılı cetvelde ve ayrı kısımlar halinde gösterilmiş ve bu kadrolardan Danıştaya aidolanlar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun (1) sayılı cetvelinde «Danıştay Başkanlığı» bölümüne; üniversitelerden alınacaklara ait kadrolar da ilgili fakültelerin teşkilât kadrolarına «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı» başlığı altında eklenmiştir.

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
I				6	Zabıt Kâtibi (Steno bilen)	4	950
Anayasa Mahkemesi üyeleri				7	Zabıt Kâtibi (Steno bilen)	6	800
1	Anayasa Mahkemesi asıl üyeleri	15	2 000	7	Personel Şefi	1	800
1	Anayasa Mahkemesi yedek üyeleri	5	2 000	9	Memur	3	600
II				9	Daire ve Levazım Memuru	1	600
Memurlar				9	Kitaplık Memuru	1	600
3	Genel Sekreter	1	1 500	10	Memur	3	500
4	Genel Sekreter Yardımcısı	1	1 250	11	Mübaşir	1	450
5	Kararlar Müdürü	1	1 100	12	Mübaşir	1	400
5	Başkâtip (Steno bilen)	2	1 100	III			
				Raportörler			
				3	Raportör	6	1 500

[2] SAYILI CETVEL

I			<i>Istanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi</i>		
Danıştay			5.	Doçent	1 1 100
4	Raportör	4 1 250	<i>Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi</i>		
II			5	Doçent	1 1 100
Üniversiteler			7	Asistan	1 800
<i>Istanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi</i>			<i>Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi</i>		
5	Doçent	1 1 100	5	Doçent	1 1 100
7	Asistan	1 800	7	Asistan	1 800

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
I							
<i>Anayasa Mahkemesi üyeleri</i>							
1	Anayasa Mahkemesi asıl üyeleri	15	2 000	7	Zabıt Kâtibi (Steno bilir)	6	800
1	Anayasa Mahkemesi yedek üyeleri	5	2 000	7	Personel şefi	1	800
II							
<i>Memurlar</i>							
3	Genel Sekreter	1	1 500	9	Memur	3	600
4	Genel Sekreter Yardımcısı	1	1 250	9	Daire ve Levazım Memuru	1	600
5	Kararlar Müdürü	1	1 100	9	Kitaplık Memuru	1	600
5	Başkâtip (Steno bilen)	2	1 100	10	Memur	3	500
6	Zabıt Kâtibi (Steno bilen)	4	950	11	Mübaşir	1	450
				III			
				<i>Raportörler</i>			
				3	Raportör	6	1 500
				4	»	11	1 250

Millet Meclisi [2] sayılı cetveli çıkarılmıştır.

Karma Komisyonun kabul ettiği cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
I				7	Zabıt Kâtibi (Steno bilen)	6	800
<i>Anayasa Mahkemesi üyeleri</i>				7	Personel Şefi	1	800
1	Anayasa Mahkemesi asıl üyeleri	15	2 000	9	Memur	3	600
1	Anayasa Mahkemesi yedek üyeleri	5	2 000	9	Daire ve Levazım Memuru	1	600
II				9	Kitaplık Memuru	1	600
<i>Memurlar</i>				10	Memur	3	500
3	Genel Sekreter	1	1 500	11	Mübaşir	1	450
4	Genel Sekreter Yardımcısı	1	1 250	12	»	1	400
5	Kararlar Müdürü	1	1 100	III			
5	Başkâtip (Steno bilen)	2	1 100	<i>Raportörler</i>			
6	Zabıt Kâtibi (Steno-bilen)	4	950	3	Raportör	3	1 500
				4	»	4	1 250
				5	»	4	1 100

[2] SAYILI CETVEL

I				<i>Istanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi</i>			
<i>Danıştay</i>				5	Doçent	1	1 100
4	Raportör	3	1 250	<i>Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi</i>			
II				5	Doçent	1	1 100
<i>Üniversiteler</i>				7	Asistan	1	800
<i>Istanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi</i>				<i>Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi</i>			
5	Doçent	1	1 100	5	Doçent	1	1 100
7	Asistan	1	800	7	Asistan	1	800